СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 94. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 24 квітня 1930. VOL. XXXVIII. No. 94. Jersey City, N. J., Thursday, April 24, 1930. THREE CENTS.

АДМІНІСТРАЦІЯ ГОЛОВНОЮ ПРИЧИНОЮ ВЯЗНИЧНОЇ ОГНЕВОЇ КАТАСТРОФИ

КОЛОМБОС (Огайо). — Говернор Маерс Купер зарядив дохождення в справі трагедії, яка навістила Огайську тюрму і потягнула за собою 317 жертв у людях. Дотого треба надіятися, що й те число ще побільшиться, бо кілька осіб, які відвезено до шпиталів, вже не вилічаться, а помруть. Знову богато остане каліками на ціле життя, втративши зір, або ногу чи руку, які треба ампутувати.

З доходжень виходить, що у вязниці не було зі сторожами ніколи ніяких вправ щодо оборони на случай вибуху огню. Рівнож не давано ніколи нікому інструкцій щодо того, що в таких случаях робити з вязнями. Стверджено далі, що богато жертв можна було виратувати, якби сторож Воткінсон відчинив був вчасно вязничні келії. Воткінсон одначе не хотів відчинити, оправдуючися тим, що це було заборонено.

Директор вязниці звільнив Воткінсона зі служби, закидуючи йому, що він повинен був кермуватися у такім випадку здоровим розсудком.

ГУВЕР ЗАПОВІДАЄ ДЕФІЦИТ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер взиває конгрес до ощадности, заповідаючи, що вже теперішні видатки потягнуть за собою дефіцит на суму $20,000,000.

СТРІЧА ВОРОГІВ.

ВАШИНГТОН. — Між зізнаючими в справі прогибіції були пастор Ф. Скат Мек Брайд, суперінтендент Протисалунової Ліґи, і Генри Корен, президент Товариства боротьби з прогибіцією. Оба вони не знали один другого. По зізнаннях пійшли до себе, привиталися і заявили, що було би краще, як би вони побалакали собі приватно на тему прогибіції, ніж зізнавати публично.

НЕПОРОЗУМІННЯ ІЗЗА ТАКСІВОК.

НЮ ЙОРК. — Між поліційним комішенером Гвейленом і мейором Вокером прийшло до непорозуміння іззa таксівок. Гвейлен відкинув домагання на концесію одній компанії, котра задумала завести таксівки, які побиратимуть менше, ніж це практикується в Ню Йорку. Теперішня належитість виносить 15 центів за першу четвертину милі і 5 центів за кожду дальшу четвертину. Гвейлен каже, що це є мінімум, якого вже не можна збивати, бо це відбється на публичнім безпеченстві. А мейор є тої думки, що таке рішення Гвейлена противиться засаді вільної конкуренції. Справа та опиниться в суді, який видасть остаточне рішення.

МОРСЬКИЙ ДОГОВІР ВІДІЙДЕ ДО СЕНАТУ.

ВАШИНГТОН. — Як тільки президент Гувер одержить підписаний лондонський договір, сейчас відошле його до сенату, щоби він був принятий ще на теперішній сесії, яка триватиме до 15 червня.

ВИДАВ ЗАБОГАТО НА ВИБОРИ.

ШЕБОЙҐЕН (Висканзин). — Вже вильосовано присяжних судів, які судитимуть говернора Волтера Колера за те, що він видав на свої вибори $100,000, коли закон дозволяє видати найбільше $4,000. Говернора обжаловує партія Филипа Ля Фолета.

48 ЛІТ ЛИСТОНОШОМ.

НЮ ЙОРК. — Почтовий уряд звільнив зі служби Вилієма Менка, літ 69, замешкалого під числом дому 69, котрий був листоношом з числом 69. Служив на почті 48 літ. Звільнено його зі служби з платнею $1,000 на рік.

Менк не знає, що з собою робити, бо каже, що почуває себе добре й ще міг би далі працювати. Він не є жонатий і живе з братом, рівнож старим парубком. За ввесь час служби хорував тільки один тиждень. До служби ніколи не спізнявся, хоч мешкав в Лінбрук і мусів вставати рано, щоби захопити поїзд, який відходив о годині 4.05 рано. Почту доручував ріжним людям з Вол стріт, а між ними і великим фінансовим потентатам, як Морган і инші.

НЕ БАЖАВ СОБІ ПОРАД ЩОДО ТЮРМИ.

ВАШИНГТОН. — Товариство для допомоги вязням подає, що тому рік звернулося воно до говернора Купера, щоби розслідити жалоби, звернені проти лихої адміністрації Огайської тюрми. На те говернор відповів, що він не потребує від нікого ніяких вказівок.

ДЯКУЮТЬ АРМІЇ СПАСЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Пять японських дівчат, які приїхали з Японії, щоби зложити від імени свого краю подяку всім тим, що допомагали Японії по землетрусі в 1923 році, відвідали Евангелину Бут, командантку Армії Спасення, і подякували їй за поміч. Бут заявила, що жалує тільки одного: що їхня поміч не була такою великою, якою вони хотіли її бачити.

ЗАКИДУЮТЬ ВИБОРЧУ КОРУПЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Секретар праці Дейвис заявив сенаторови Найови, голові сенатського виборчого комітету, що хоче зложити важні зізнання в справі виборчої корупції, яка ведеться в Пенсилвенії з боку виборчої машини Ґрунді-Мелона. Дейвис кандидує на сенатора з пенсилвенійського стейту.

БИРД ЗАГОВОРИТЬ ДО ДІТЕЙ.

НЮ ЙОРК. — Адмірал Бирд згодився розповісти дітям про свою подорож до північного бігуна. Говоритиме по радіо трома наворотами: 19 і 25 червня та 2 липня.

ПОЛІТИЧНЕ ВБИВСТВО У ПОЛЬЩІ.

„Львовскі Курєр Поранни" повідомляє, що у Псарах, пов. Хшанів, член ББ. Константин Цюпал застрілив члена ППС Казимира Моленду, вистріливши до нього 5 куль. Причиною вбивства було те, що Моленда ужив гострих висловів, критикуючи теперішний польський уряд. Цюпала арештовано.

ПАЛАТА НА ДНІ МОРЯ.

Професор Маюрі, що займається викопалисками в околицях Неаполю, віднайшов випадково на побережі моря декілька оловяних рур з написом „Imp Caes Sept". Це дало притоку до дальших пошукувань і справді на глибині 4-ох метрів найдено палату римського імператора Септіма Севера, яка колись стояла на побережі, а відтак залило її море. В тому напрямі, щоби видістати ці дорогоцінні памятки з дна моря, йдуть пильні пошукування.

ДЕ ДВА БЮТЬСЯ, ТАМ ТРЕТИЙ КОРИСТАЄ.

Недавно найдено на грецькім острові Прінкіпо три великі глиняні горшки золотих византійських грошей. Цих монет є коло 14,000 штук. Їх вартість досягає кілька міліонів. Знайшли цей скарб у землі два бідні робітники, що працювали в одним городі коло старого монастиря. Між ними повстала суперечка за розділ, з чого скористала поліція і відібрала їм їх скарб, віддаючи його до одного грецького музею. А бідним робітникам і щастя не помогло.

УБИВСТВО В БІЛИЙ ДЕНЬ НА РИНКУ.

В Грималові 17. III. ц. р. в білий день і на очах численної товпи пятьма револьверовими кулями застрілив Іван Уступський свого зятя Петра Мушинського в присутности жінки останнього, а дочки першого. Убивник Іван Уступський це після війни спроваджений до Грималівщини кольоніст з околиць Закопаного, який одягався як „закопанець", і як 100 проц. Поляк тішився дотепер ласками тутешніх польських урядовців. Петро Мушинський також Поляк, але вже не 100 проц., бо належав до давніших кольоністів і вже дуже зукраїнізувався і тому не тішився ласками свого тестя, ані його дочки, а своєї жінки. Це було одною з причин убивства. Таких трагедій буде в тій стороні чимраз більше, бо кожний майже Поляк є узброєний як „стшелец" чи член иншого там „пшиспособєня" військового, через що тамошні Українці живуть у вічній тривозі за своє життя, бо леда яканебудь сусідська заїдка з таким Поляком — і смерть готова. Лихі наслідки узброєння одної части горожан при повнім обеззброєнню других, вже виявились, а готово дійти до цього, що в білий день на ринку треба буде ходити з опанцированою головою, щоби її хто не розбив, тимбільше, що Полякам, між якими дуже великий відсоток є неграмотних і зле вихованих людей, — крім зброї не дається нічого більше. На нашу думку більшу вартість мало би виховання в культурній і цивілізаційній ділянці ніж в ділянці мілітаристичній. — Очевидець. („Діло").

ЗМІНА ПРАВОПИСУ.

Новий правопис у португальському писанні буде заведений у Бразилії: спершу у сан-павльських школах, опісля перейде закон до всіх шкіл Бразилії. Головним творцем реформи правопису португальського є бувший головний інспектор шкіл у Сан Павльо, знаний професор Цезар Мартінез. Головна зміна правопису буде лежати в тому, що писатись буде так як слово вимовляється.

ПОВИСИВСЯ ТОМУ, ЩО БУВ ХВОРИЙ.

В Незнанові, повіт Камінка Струмилова, повисився в сінях читальні „Просвіта" 25-літний вчитель Станислав Ґручинський. Причиною самогубства — невилічима грудня недуга.

БЕСІДОВСЬКИЙ ПРО АРЕШТ ЄФРЕМОВА.

В дальших своїх споминах в париських газетах бувший совітський дипльомат Бесідовський говорить: „Чека знає дуже добре, що Сергій Єфремов та инші українські провідники, яких недавно арештовано в Київі і Харкові, не вели жадної проти-совітської агітації. Вони сього не робили, бо не могли. Вони завсіди були під доглядом чеки. Але Москва рішила позбавити України її провідників. Одних забрати в тюрми, а решту лишити в перестраху, що і їх те саме чекає кождої днини. Се тому, що Сталін і всі російські комуністи не хотять національних республик, а України то вже особливо. Вони хотять вже в Совітському Союзі зрівнати під московський стрихулець. Ті переміни, які діються тепер на радянській Україні, мають власне на меті перетворити знову Україну в московську провінцію".

ПРОТЕСТ НАШОГО ДУХОВЕНСТВА ПРОТИ РЕЛІГІЙНИХ ПЕРЕСЛІДУВАНЬ НА УКРАЇНІ.

Дня 25 лютого 1930 р. відпоручники з усіх деканатів гр.-кат. Львівської Архієпархії при нагоді зборів „Вдовичо-Сирітського Фонду" ухвалили таку резолюцію:

Зібрані відпоручники духовенства гр.-кат. Львівської Архієпархії прилучуються до свідомого протесту проти божевільного большевицького переслідування Христової релігії й церкви, руйнування родини й моралі, тих основ людського життя й духової культури. Цей свій протест зібрані відпоручники духовенства почувають себе зобовязаними піднести тим більше, що большевики віддали на негідні світські цілі й одиноку на Великій Україні гр.-кат. церкву в Київі, яка збудована виключно з пожертв галицького українського населення, а її душпастиря о. Щепанюка заслали на страшні Соловецькі острови. Вислоняючи о. Щепанюкови честь і подив як мученикови за Христову віру, зібрані відпоручники взивають увесь галицький гр. кат. клир і вірних до безупинних молитов, щоби Небесний Господь скоротив муки міліонів душ, які стогнуть у большевицькім ярмі, щоб у середовищі тих міліонів не дав згинути свойому святому імени, Христовій вірі і здоровий людській природі.

НЕ ПУСТИЛИ ДО АНГЛІЇ РАДЯНСЬКИХ ФУТБОЛІСТІВ.

Англійський уряд відмовився видати візи російській радянській футбольовій команді, яка була запрошена Бритійською Робітничою Спортовою Організацією до гри в кількох містах Англії. Англійська комуністична партія заявила, що вона організує по всій Англії протест проти такого поступовання робітничого уряду Англії.

35 ВЕСІЛЬНИХ ГОСТЕЙ НАЙШЛИ СМЕРТЬ НА ДНІ ОЗЕРА

На Свірському озері трапилася жахлива трагедія. Зі Свінцян їхало весілля до Свиру й щоби скоротити собі дорогу, переїжджало через озеро покрите ледом. Нагло на середині озера лід заломався й всі учасники в числі 35 осіб найшли смерть на дні озера.

ЖІНКА НАЙБІЛЬШОГО НІМЕЦЬКОГО ВИДАВЦЯ — БОЛЬШЕВИЦЬКОЮ ШПИГУНКОЮ.

Німеччина переживає тепер небувалу сензацію, звязану з одною з найбільших видавничих німецьких фірм — Ульштайна. Ця фірма видає цілий ряд щоденників, між иншими „Фосіше Цайтунґ". Вона між иншими видала книжку Ремарка „На заході нічого нового", яка розійшлася в тисячах примірників, а видавництво принесла міліоновий зиск.

Директором тієї фірми був ще недавно Франц Ульштайн, який має тепер 63 роки. Він оженився недавно з 30 літ від себе молодшою Розою Ґрефенберг. Нова жінка Ульштайна безпосередно по шлюбі почала вмішуватися не тільки в справи видавництва, але почала кампанію проти дотепрішнього редактора „Фосіше Цайтунґ", Бернгарда, виступаючи проти напряму, який редактор проводить у тому щоденнику. Коли кампанія проти Бернгарда прибрала застрі форми, написав він до Ульштайна лист, заявляючи, що або він уступить зі становища начального редактора, або Ульштайн перестане бути директором видавництва. При тім зазначив, що Ґрефенберг-Ульштайнова є вмішана у великий політичний скандал, який він, Бернгард, внедовзі злемаскує.

Діставши від свойого паризького кореспондента обвинувачуючі й компромітуючі Ґрефенберговy матеріяли, оголосив їх Бернгард у пресі. Показалося, що Ґрефенберґова-Ульштайн виконувала підчас війни шпигунську службу проти Німеччини, а минулого року продала Англії тайний меморіял німецького міністра війни, Ґренера, про будову нового панцирника. Цей меморіял, як відомо, був оголошений в англійському двотижневику „Ревю ов Ревюс" і викликав велику політичну сензацію в цілому світі. Врешті твердить Бернгард, що Ґрефенберг-Ульштайнову вважають у Парижі як большевицьку шпигунку.

Слідство в тій поганій афері ще не скінчене. А що в твердженнях Бернгарда є богато правди, доказом є те, що Франц Ульштайн уступив зі становища директора фірми. Свій епільоґ найде певно ця афера в судовій салі.

БОРОТЬБА ІНДУСІВ ПРОТИ АНГЛІЇ ТРИВАЄ ДАЛІ

МАДРАС (Індія). — Біля 50,000 націоналістів зібралося на віче на березі моря. — Підюджувані промовцями, ці натовпи націоналістів почали обкидати камінням групу жовнірів. В той час, коли натовп готовий був розпочати загальний напад на представників англійської влади та взагалі на Европейців, значний відділ поліції, частинно на конях, в супроводі добре узброєних резерв, появився перед натовпами вічеників.

Грізний вигляд узброєної поліції поділав заспокоюючо на маси й войовничий настрій їх скоро впав. Поліція розігнала силою тих, котрі зібралися недалеко поліційної стації й загрожували нападом на неї. Притім покалічено кількох Індусів.

КАЛЬКУТА (Індія). — Англійська влада повідомляє, що решки учасників збройного повстання, які були напали на арсенал в Читагонзі, оточені бритійськими військами, а тому треба чекати скорого захоплення їх у полон. Проти них вислано європейські та місцеві війська.

БОМБЕЙ (Індія). — Англійська поліція пробувала захопити групу Індусів, які добували сіль, порушуючи закон про сольний монополь, але це їй не повелося, бо вона не могла прорвати кордону, який установили Індуси-протестанти навколо місця добування соли.

НАВСАРІ (Індія). — Магатма Ґанді заявив, що він має докази на те, що Англійці затруїли природні поклади соли в Ааті. Він зразки цієї соли послав для аналізи.

В ТОКІЮ ЗАДОВОЛЕНІ.

ТОКІО (Японія). — Правительство оголосило велику відозву з нагоди підписання протоколу лондонської конференції. Відозва написана для внутрішнього вжитку, бо правительство старається доказати в ній вигоди Японії від лондонської конференції, щоби запобігти гострій критиці воєнно-морської умови з Америкою та Англією зі сторони депутатів парляменту, які стоять за розбудову японської фльоти.

Тепер правительство старається перетягнути на свою сторону декого з впливових сторонників великої японської фльоти, щоби забезпечити ратифікацію лондонської умови. На загал же правительство й співчуваючі йому кола та ширші маси народу задоволені з успіху лондонської конференції.

ВЕРТАЮТЬСЯ З ЛОНДОНУ.

ЛОНДОН (Англія). — У середу ранком виїхала з Савтгемптон американська делеґація, котра була на морській конференції на чолі з секретарем стейту Стимсоном. Делеґація їде на пароплаві Левайятан. Всі учасники її чуються змученими після довгих і безперервних засідань, нарад та конверсацій. На двірці в Лондоні американську делеґацію провожав голова японської делеґації зі своїми адміралами та з японським послом у Лондоні.

ОБКИДАЛИ КАМІННЯМ ІТАЛІЙСЬКОГО МІНІСТРА.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Коли італійський міністер Арльота переїздив через мадярське село Капалнашнєк, авто його обкидали камінням. Самого міністра не потурбовано, але його сни та італійський воєнний агент з італійської амбасади в Будапешті зістали поранені.

Думають, що це був напад сільської молоді, яка не знала, хто їде автом.

УБИТО 10 РОБІТНИКІВ.

РОСТОВ НАД ДОНОМ (Росія). — На авто, яким верталися фабричні робітники з праці, налетів тяговий потяг. Велике авто розбито на тріски, а десять робітників убито на місці разом з шофером та девять тяжко покалічено.

АМЕРИКАНЕЦЬ ГОЛОВОЮ МІЖНАРОДНЬОГО БАНКУ.

БАЗЕЛЬ (Швайцарія). — Бувший президент нюйорського федерального резервового банку, Мек Гара, обібраний головою міжнародного банку, який засновано для регульовання плачення репарацій згідно з пляном Юнга. Вибір Гари стався на першому засіданню директорату банку. Йому в заступники обібрано одного Англійця й одного Німця.

КРИТИКУЮТЬ ДАЛІ УРЯД МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Англія). — На зїзді радикального крила Партії Праці, котрий тепер відбувається в Бірмінгемі, ухвалено резолюцію, в якій різко критикується фінансова політика Сновдена. Йому закидають, що він не підвищує податків на великі капітали, як того вимагає соціялістична програма партії. На думку конференції, капітали й майно, які досягає певних великих розмірів, мусить або конфіскуватися для держави, або обкладатися податком на 100% його прибутків.

Инша резолюція говорить, що для виплати пенсій робітничим масам та для асекурації робітникам від безробіття треба асиґнувати з державних коштів не менше біліона долярів, а міжтим у бюджеті уряду Мек Донелда на цю ціль призначено лише 200 міліонів долярів.

ПРОТИ ПРОДАЖІ ЗБРОЇ КИТАЙЦЯМ.

БЕРЛІН (Німеччина). — З огляду на можливість нового вибуху горожанської війни в Китаю, німецьке правительство попередило німецькі фірми, які провадять торговлю з Китаєм, щоби вони не продавали зброї Китайцям. Це вже трете попередження німецького правительства в біжучому році.

УБИТО КОМУНІСТА.

ЦЕТІНЄ (Югославія). — Чорноморський комуніст Мазанович пробув на еміґрації чотири роки, ратуючись перед арештом. Коли він повернувся до дому, його зновy пробувала жандармерія арештувати. Обороняючись від жандармів, він убив одного з них, а трох тяжко поранив. Один з поранених жандармів убив Мазановича стрілом з револьвера.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВЕ ЦІЛОПАЛЕННЯ ЛЮДИЙ

Жахлива подія в стейтовій тюрмі в Коломбосі, в стейті Огайо, се одна з тих подій, що виробляє Америці кепську славу поза границями краю.

В Америці часто говориться про жахливі річи по других частях світа. Про голод у Китаю. Про землетрус в Італії. Про страхіття тюремного життя в Італії. Тепер сі всі краї будуть з дикою насолодою читати про пожар в американській вязниці, в якій на очах соток сторожів, в присутности тисячки війск згоріло на вуголь триста вязників.

Що найсумніше в цілій справі, то се, що ся масова втрата людського життя не має властиво ніякого виправдання. Се не голод у країні, без розвиненої комунікації. Се не землетрус. Се не розбиття корабля підчас бурі. Читаємо в рапортах, як тисячі вязників роздирають воздух криками о ратунок, а сторожі з рушницями в руках стережуть, щоби вони не втекли. Сторожі ще й нині говорять про те, що вязники збиралися до масового вилому, але розвій подій показав повну безосновність сього страху; коли вязників випущено з камер, вони не думали про втечу з вязниці, але про ратунок своїх товаришів. Показується, що вязничні сторожі в своїй жорстокости не доцінювали людяних почувань тих, яких вони мали стерегти. В сей спосіб вони дали немовби образ повного безглуздя цілої системи вязниці.

В околичних ґазетах пишеться, що головною причиною таких розмірів нещастя було переповнення вязниці. Вязниця мала бути збудована на півтори тисячі вязників, а тимчасом вона мала півпяти тисячки. Але чи се може опрвадати американський народ? Чи може найбогатший край у світі оправдувати тісноту в своїх вязницях? Чи не зробить се в цілому світі враження, що тут щось є глибоко фальшивого, ся ощадність коштом людського життя?

Вязничний пожар приходить немовби на завершення других вязничних трагедій. Се немовби останній акт других тяжких сцен бунтів, вязничних убийств, жорстоких розправ вязників зі своїми сторожами. Чи не показують вони всі, що американська карна система з ґрунту фальшива та що вона потребує основної ревізії? Дивлячися на коломбійську траґедію, світ спитається: чи рушать хоч ті сотки неповинних жертв сумління американського народа?

З ПРИВОДУ ХАРКІВСЬКОГО ЗАСУДУ.

Ще довго прийдеться ждати, заки український нарід буде мати змогу пізнати всі тайни харківського процесу. І поки не впаде большевицька влада, поки не буде змоги говорити й писати правду, доти не знатимемо всіх закулісових інтриг Москви, спрямованих на знесилення українського самостійницького руху.

Але одно дається ствердити, а саме те, що там на широких землях Великої України підніметься і зростає великий революційний рух, звернений проти червоної Москви, а змагаючий до Незалежної, Соборної України.

Той рух є продовженням наших революційних самостійницьких змагань у минулому й сучасному.

Перша українська революція та збройна боротьба 1917—1919 р. з ріжних причин не принесли українській нації бажаного нами визволення.

Історичні вороги української великодержавности ще раз використали події та шляхом окупації українських земель унеможливили утворення Суверенної Соборної України. Звичайно наші вороги намагаються закріпити цей новий поділ свого панування над українськими землями та уживають всіх можливих заходів, щоб українська нація не спромоглася, як належить, організувати свої сили або взагалі підготовитися до нового неминучого вибуху української національної революції. Та самий харківський процес виказав, що українська нація відчуває та розуміє нині своє поневолення значно глибше та виразніше, ніж то було у недавній минувшині, а тому саме й ставиться до окупантів з більшою ненавистю чи навіть з певною погордою. Не диво, бо наша нація виплекала вже собі ідеал тої національної державности, за яку найкращі сини України проляли стільки крови по широких полях та степах українських, за яку наложили вони своїми головами під Крутами та Мотовилівкою, під Київом та Львовом, як також усюди, де лише точилася героїчна боротьба української нації проти московсько-польської навали на наші землі.

Десять років вже проминуло з того часу. Протягом цього антракту в наших визвольних змаганнях сили української нації значно зросли і зростають все більше. Вороги української незалежної державности це знають і розуміють, що не за горами той слушний час, коли українська нація знову роспічне збройну боротьбу за своє визволення. Тому саме вони тремтять за своє панування і в міру можливости поборюють шляхом терору та насильства той національно-революційний рух, що стихійно, поширюється на всіх українських землях та з залізною конечністю, організуючи сили української нації, штовхає її на шлях нової боротьби за свою повну волю та суверенну державність.

На жаль, деякі українські ґрупи, які під впливом тимчасової невдачі нашої визвольної боротьби втратили належну віру в сили української нації, ще й досі продовжують триматися тих безпідставних надій на Москву чи Варшаву, що з якоюсь фатальністю знову відродилися були у тяжку хвилину траґедії української національної армії в кінці 1919 р. Цей факт дуже зручно використовують вороги української великодержавности з явним наміром ужити українську націю для досягнення власної мети.

Так Москва та її прислужники, щоб затримати панування т. зв. пролетарської диктатури над українською нацією, проголосили частину наших земель „незалежньою совітською республікою", почали переводити українізацію того московсько-жидівського апарату та влади, завдяки яким Москва сподівається зміцнити свою окупацію українських земель, а також на ґрунті певної українофільської культурної політики намагається знесилити та перемогти той національний рух, який навіть в умовах жахливого большевицького режиму прибірає все ширші розміри, поволі охоплюючи всі соціяльні верстви української нації.

Всупереч цим надіям та плянам большевицьких можновладців, які своєю господарською політикою взагалі, а зокрема політикою нечуваного визиску селян-хліборобів та заходами примусової колєктивізації хліборобської продукції викликали лише масовий рух проти свого панування, як також довели вже майже цілу Східню Европу до загальної господарської руїни, українські народні маси не лише не примирилися з московсько-большевицьким пануванням, а навпаки, нині ще більш ворожо ставляться до окупантської влади та горять такою ненавистю до Москви, якої вже давно не було на Україні. Не диво, бо Москва провадить кольоніяльну політику на українських землях, бо вона визискує українську націю власне ще гірше, як то було за царського режіму. Тому саме антибольшевицький народній рух на Україні набирає все виразніших антимосковських форм, бо це не таємниця, що Харків лише виконує волю та політику Москви. Разом з тим Москва та московські агенти на Україні нині переконалися, що український національний рух прибрав такі широкі розміри та досягнув такого впливу поміж українськими селянами і робітниками, що большевицька українізація чи українофільська культурна політика вже не встані мирним шляхом здобути перемогу над українською національною ідеєю.

І от московські кати, налякані небезпекою вибуху другої української національної революції, яка загрожує їм не лише втратою панування над досить богатою кольонією, без якої булоб ще тяжче або й зовсім неможливо „будувати соціялізм", а може стати навіть тим тараном, що причиниться взагалі до занепаду большевицької диктатури на Сході Европи, вирішили попередити події та шляхом нового терору залякати українські народні маси, а головне знесилити український національний рух шляхом винищення провідних кол української нації. З цею метою й були переведені масові арешти (власно й донині Д. П. У. провадить все нові труси та арешти) поміж українськими діячами на полі освіти, кооперації, науки, церкви тощо. Так і прийшло до харківського процесу.

Бувші чекісти шляхом знаних методів провокації та шпигунства викрили конспіративну чи нелеґальну українську організацію під назвою „Спілка Визволення України". Совітська преса, яка вславилася такою рафінованою брехнею та ще більшою деспотією, ще задовго до процесу намагалась дискредитувати арештованих українських патріотів поміж народніми масами, обвинувачуючи їх у польонофільстві, у зносинах з чужоземними представниками на Україні та з певними групами української еміґрації з метою викликати інтервенцію, у намірах реставрувати старий лад та у змаганнях за чужоземною допомогою відділити Україну від Росії і т. д. Саме в цей спосіб совітські газетні писаки, користаючи з монополю преси, сподівалися не лише посіяти в масах населення недовіря до видатних представників української національно-визвольної ідеї та захитати той величезний авторітет, який вони здобули собі шляхом довголітньої праці на користь української нації, а намагалися таким робом взагалі зганьбити й заплямувати ідею української суверенної державности, бо, мовляв, її репрезентанти не обстоювали утворення дійсно незалежної України, а годилися на спілку з Польщею. Отже чи варто українській нації ще раз проливати кров задля того, щоб Україна, позбувшись нинішньої залежности від Москви, попала у залежність від Варшави? Не варто, скаже кожний український селянин або робітник, як також справжній патріот, бо вони ще не забули, як поводилась польська армія на Україні підчас відомої прогульки Пілсудського до Київа, бо є величезна небезпека, що польська „допомога" причинилась би до запровадження того ладу, який вже панує нині на українських землях під польською окупацією.

На ділі всі такі брехливі обвинувачення та всякі инші большевицькі твердження являються лише вигадками московських чекістів.

Перебіг судового процесу над українськими діячами на чолі з С. А. Єфремовим та В. Чеховським ясно свідчить, що вигадки чекістів, начебто С. В. У. прихильно ставилася до відомої концепції уенерівцівпольонофілів або покладала надії на допомогу Польщі тощо, не мають під собою ніякого ґрунту. Навпаки, зізнання обвинувачених, виразно стверджують, що С. В. У. цілком ворожо ставилася до того варшавського договору, який підписано десять років тому (22. квітня 1920 р.), що вона не поділяла політичної концепції уенерівців польонофілів, що вона взагалі неґативно відносилася до уенерівського центру на чолі з А. Лівицьким, а тому в С. В. У. були проєкти утворити за кордоном свою власну експозитуру з метою пропаґанди української ідеї на міжнародньому форумі.

(Кінець буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ВИГНАНИЙ ДИКТАТОР ПИШЕ.

Туреччина має нині двох диктаторів: Кемаля Пашу, провідника націоналістичного турецького руху, та Льва Троцького, недавного провідника російських комуністів. Кемаль Паша президіює над Туреччиною, а диктатор Росії Лев Троцький живе на умовах іміґранта, на тих самих умовах, на котрих живуть міліони українських утікачів, що втікли перед походом імперіялістичних червоних орд.

Щоби проживати, Троцький пише. Власне недавно відома американська фірма накладчиків видала його книжку: „Моє Життя". Ця його автобіоґрафія цікава тому, бо Троцький підчас своеї життевої карієри стикався з визначними російськими комуністами й подає їх характеристику.

СТАЛІН У ЗЕРКАЛІ.

Найбільше місця присвячує Троцький Сталінови, теперішньому диктаторови Росії. Щож се за фіґура після Троцького?

Троцький малює Сталіна як непоправного лінюха, дрібного хитруна, подлого інтриґанта, грубого себелюба, вузкого тупака, неосвіченого завидника супроти кождого, хто його перевисшає характером, або знанням, непоправного карієриста. Троцький малює його як падлюку, який партійну машинерію, яку сотворив Ленін і Троцький, пробував уживати на те, щоби повалити Леніна й Троцького.

ТОВАРИШІ СТАЛІНА.

Товариші Сталіна, на думку Троцького, малі люди. Се тупаки, малодухи, карієристи, які для посади вирікаються всякого погляду, інтриґанти, брехуни, зрадники революції.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ СТАЛІНА.

Троцький мимоходом признає, що Сталінови вдалося при помочи сих своїх союзників зломати всю опозицію проти себе. Троцький змальовує сю опозицію: Каменева, Зіновєва, Радека й инших. Троцький каже, що се все боязливі, безхребетні плазуни, які плазують зі страху перед пястуком Сталіна.

РЕВОЛЮЦІЯ ПІД ПСОМ.

Після такої характеристики провідників Троцький не закриває, що комуністична партія по всьому світу переживає тепер страшну крізу. Хоча тепер комуністичні аґенти кидаються зі своєю пропаґандою й інтриґами, як посолений вюн, та сим способом вони хочуть тільки закрити справді тяжкий розгром комуністичних організацій і стремлінь по всьому світу.

ТРОЦЬКИЙ ПОКАЗУЄ ГРУШКИ НА ВЕРБІ.

Троцький однак не тратить віри в революцію. Він ще хоче вмовити в своїх читачів, що комунізм таки олрайт, і комуністична партія ол-райт, і світова революція ол-райт. І читач читає сі слова, але не може перейнятися ними. Читач мусить відчути, що слова не захоплюють його, бо й самого автора вони не захоплювали, бо й у самого автора була зневіра в комунізм, і в комуністичну партію, і в світову революцію.

Як може читач набрати довіря до партії, котра викинула свого творця, а на чолі поставила безхребетну падлюку? Як може читач набрати поважання до партії, в котрій більшість се мізерні карієристи? Як може читач набрати переконання, що колись буде інакше, коли опозиція проти Сталіна й Ко. се безхребетні плазуни? І взагалі, чи варта проливати кров для світової революції, щоби на чільне місце правителів виходили такі душевні покраки, як ті теперішні правителі Росії?

Д-р Остап Грицай.

НАТАЛЯ КОБРИНСЬКА.

В перше десятьліття її смерти
(22. І. 1920—22. І. 1930).

(2)

Без порівнання краще змогла Кобринська розмалювати нам долю попадянки Галі в оповіданні **„Задля кусника хліба"**. Лишившися після передвчасної смерти батька, попа на селі, сиротою та ще й дитиною численної рідні, наша попадянка переживає смутну молодість, скитаючись то тут, то там між родиною та й чужими людьми, зазнає ріжних болючих розчарувань, аж поки, примушена конечністю добуття кусника хліба, не стає жінкою сільського вчителя, якого вона, попадянка, не любить. Є це одно з кращих опвідань нашої авторки вже хочби тому, що тут в постаті геройки Галі вона має нагоду розмалювати нам ширше недолю інтеліґентки, зданої на ласку або неласку випадкового подружжа. З цього погляду я поставив би його значно вище, ніж нпр. оповідання Франка **„Маніпулянтка"**, головно задля дуже доброго схоплення реальних обставин життя, в яких доводиться коротати вік нашим священичим удовам і сиротам. Певна річ — ці обставини булиб далеко відрадніші, колиб наша інтеліґентка була заздалегідь вихована так, щоб вона після того, як виросте зпід опіки батьків, не потребувала оглядатися на ніяких женихів та кривити душею „задля кусника хліба", а змогла собі заробити на хліб сама. Але тому, що в Галі такої самостійности нема й не може бути вона мусить ураз з своєю матірю приймати з вдячністю всякі можливі принагідні датки і допомоги, значить мусить жебрати, бо „матеріяльна нужда ломить амбіцію, кепкує собі з гордости" (95). Нехай, що Галя „вже вміла робити сукні і так зручно зшивала лихенькі матерії, що вони все дуже добре лежали на ній" (ст. 96). Зробити такий хист якоюсь трівкою основою самостійної праці а з цим і власного удержання, вона не вміє, дарма, що дивлячись раз на забаву сільських дівчат, Галя думає таке: „...Зробилося жаль, що мама не перебрала її за просту дівчинку, що не посилала в поле і на танець. Здоровими руками заробила би вона на себе, що треба, потім віддалабися за того, хто її сподобавсяб, і не плакалаб розчарована, не знала би опіки паничів, що знають ліпше рахувати, як любити. Мала би мало, але своє власне. Працюючи враз з чоловіком, знала би, що приспорює собі добра, а не лиш до часу уживає працю чоловіка. А по його смерти ніхто не мав би права вигнати її з хати з дрібними діточками, як вигнали її маму" (ст. 108). Це дуже гарні думки, але можнаб сказати критикові, що для Галі існують вони тільки в теорії, бо якоїсь справді енерґійного кроку до здобуття життевої самостійности не бачиться тут ніде, хоч саме розмальовання чогось такого було в нашім оповіданню дуже вдячним заданням авторки. Те й одно обнижує вартість цього оповідання настільки, що Галя всетаки не репрезентує з ніякого погляду **типу нової жінки в нас.** Вона кінчить поневольним подружжям з нелюбим їй чоловіком власне задля кусника хліба, і таким чином тільки збільшає ряди поневолених життям жінок. З другоїж сторони Кобринська не робить Галі цікавішою для нас тим, що Галя таким важким нещастям уважає для себе одруження з сільським учителем, залюбленим в неї Антоном. Нехайжеж він тільки сільський учитель та ще до того мужицький син. Колиб Кобринська була змалювала нашу попадянку дещо моднішою, значить самостійно думаючою дівчиною, то ні одно ні друге не гралоб тут такої непотрібно трагічної ролі. Бож саме Галя мала доволі нагоди переконатися ґрунтовно про те, як то „паничі" вміють ліпше рахувати, ніж любити, саме вона пізнала нікчемну безхарактерність тих інтеліґентних кол, в яких жила, а коли опісля, розчарована і пригноблена, ішла у своїй резиґнації так далеко, що бажала собі долі сільської дівчини, то звідкиж тепер така непримирима неохота до подружжа з Антоном, хоч Антін чесна людина і любить її? Кобринська пише на одним місці: „Вона (Галя) — за учителем! Вона всетаки рахувала себе в думці до вищих товариських кружків. Віддатися за учителя значило о один степень знижити себе, а що найважніше, значило не зазнати вже ніколи поліпшення матеріяльних обставин, покинути все те, до чого вона тепер стала навикати, що її робило такою щасливою. Упокорена долею через смерть батька, вона так добре пізнала, що то біда, що привязання до мужчини не хотіла відлучити від його становища і від забезпечення, яке він може дати жінці. Їй треба було иншого чоловіка" (ст. 97). Ну, коли так, то доводиться сказати, що Кобринська у своїм жіночім співчуванню зі своєю геройкою іде тут таксамо задалеко, як і в співчуванню з Шумінською. Бо коли Галя не рефлектує на ніяке инше забезпечення життя, тільки на те, що його вона моглаб осягнути в подружжі з чоловіком на гарнім становищі, то вона способом свойого думання належить в цілости до старого часу, вона ще всеціло перепоєна духом того фальшивого попівського аристократизму, по якому бідній попадянці краще було жити на жебраній ласці родини, а далі рабинею чоловіка „з гарним становищем", ніж попробувати самостійної боротьби з суворим, але у своїй суворости мудрим і справедливим життям. Та коли і треба зазначити критикові, що в постаті Галі не вдалось Кобринській сотворити вищого жіночого типу, то її геройка зі своєю пересічною галицькою психольоґією всетаки доволі живуча і принайменше як така є зразком духовости галицької інтеліґентки, в епоху авторки, з усіми, знаменними для неї признаками характеру і вдачі. Особливож цінними являються мені тут принагідні побутові картини.

Жіночі постаті як носійки головного дійства оповідання бачимо теж в повісті Кобринської. **„Ядзя і Катруся"**, доволі довгому оповіданню, одначе помітному для нас передовсім особою сільської дівчини Катрусі, історія якої розмальована авторкою, місцями надзвичайно гарно. Ядзя і Катруся тут — це представниці двох, протилежних собі суспільних кляс: перша, це донька ляцького дідича Солецького в невеликім селі на Покуттю, а Катруся, на два роки старша від Ядзі, донька вбогої мужицької вдови тутже. Маленькою дівчинкою попадає Катруся в панський двір та служить тут ясній панні як товаришка її забав, аж поки одного разу вона, розлючена на панну за те, що ця пірвала їй на шиї цітки, не набила Ядзі так, що пан Солецький уважає вказаним тяжко покарати мужицьку посмітюшку за такий злочин. З цього часу Катруся стає жити знову в селі, а панна Ядзя виростає собі в неконче веселій самоті панського двора.

(Конець буде).

За честь і правду все віддай,
Коли ти любиш рідний край.
М. Вороний.

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(1)

Отворенне.

Констатувавши присутність членів гол. уряду і пояснивши, в якім порядку будуть відбуватися наради засідання, гол. предсідатель, Микола Мурашко, отворив засіданне слідуючою промовою:

Поважані Пані і Панове:

Отвираючи отсе наше перше засіданне після 17-тої Конвенції У. Н. Союза, що відбулася в травні минулого року, бачу нас всіх тут зібраних в складі членів гол. уряду вибраних, передовсім витаю вас як головних урядників нашої організації, а заразом желаю вам доброго успіху в нарадах, щоб Річне Засіданне Головного Уряду принесло по змозі як найбільше добра для нашої славної і найбільшої української запомогової організації тут на американській землі та добру славу для вас особисто, як її головних урядників.

На останній конвенції ми всі приняли на себе дуже відвічальні становища і великі обовязки, а передовсім: виконати конвенційні ухвали і постанови, означені статутами організації.

Заки приступимо до нарад по проголошеній програмі, яку відповідно до вашої опінії можна буде ще змінити або доповнити, я вважаю своїм обовязком спомянути бракуючого між нами бл. п. Семена Ядловського.

Неумолима смерть забрала зпоміж нас одного, найбільше заслуженого члена головного уряду, котрий совісно сповняв свої обовязки з користю для організації і її членів на протязі повних 27 років і був любимцем многотисячної армії бувших і теперішних членів У. Н. Союза.

Для вшанування його памяти прошу присутних схилити голови і повстати з місць.

Приступаючи до нарад, прошу о спокійні і річеві дискусії, без викликування партійних чи особистих ріжниць і сейчас на вступі зазначую, що головний уряд не є на те, щоби на річних засіданнях сперечатися за партійні чи религійні справи, але тільки на те, щоби разом спільно працювати в користь організації. Ми збираємося всі раз в рік, щоби спільно організаційні справи У. Н. Союза обговорити і порішити, якби найліпше конвенційні ухвали і біжучі потреби організації задоволити. Ми збираємося на те, щоби спільно обдумати і перевести потрібні ухвали, на підставі яких єкзекутивний комітет міг би виконати своє завдання; далі, щоби вислухати звітів з поодиноких функцій організаційного діловодства і за посередництвом протоколу подати їх до відома всьому загалови членів; вкінци сходимося всі раз в рік на те, щоби провірити маєтковий стан організації і правильність урядовання.

Я хочу звернути увагу шановних зібраних, що, о скільки ціль наших щорічних зібрань головного уряду є та сама, що Конвенції, яку ми, як каже статут, заступаємо, коли вона не засідає, то однак, хочби лише з огляду на те, що ми не маємо права зміняти статутів і конвенційних постанов, і стосунок наш одних до других не рівняється відношенню делеґатів до членів головної управи, так і критика самих себе мусить бути держана в такім тоні, як це може мати місце між працівниками, котрі нарівні і однаково тільки добро організації можуть мати на увазі. Загал членів, поставивши нас на чолі своєї організації, хоче бачити, як ми солідаризуємось і співпрацюємо на засаді демократичного принципу, а не як ми сваримося, або одні другим перешкаджаємо, піддаючися партійним чи религійним впливам, або ще гірше: коли даємо волю особистому антаґонізмови одних до других. Хай отже вислід першого нашого річного зібрання буде доказом, що ми вповні розуміємо свої позиції і вміємо вдержати крок на чолі походу нашої дорогої організації до поступу, куди вона вже 36 років прямує. Докажім, що ми є гідні тих почестей і довіря, якими нас наділено, покликуючи нас до членства в головнім уряді цеї найбільшої і найсолиднішої української запомогової інституції в Америці.

Конвенція лишила нам до викінчення богато важних справ, як, приміром, справа Сиротинця-Захисту, справа приєднання молодіжи до нашого Союза, справа „Свободи" і журналу для дітей і т. д. Від влучного вирішення всіх тих справ залежить дальший розвій організації. Для того, Вп. Пані і Панове, прошу о як найбільшу увагу й розвагу, щоби своєю радою дійсно причинитисся до добра організації, не витрачуючи дорого часу безкорисно.

Збори отворені і приступаємо до звітів. Першим буде звіт гол. предсідателя і тому, що я маю звіт здавати, прошу гол. містопредсідателя перебрати провід зборів.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З нагоди пятьлиттого істновання Союза Українок.

Мій уряд секретарки Союза Українок в Америці дав мені нагоду бути в тісній звязи з жіноцтвом в Америці. Урядово і приватно воно зверталося до мене з повним довірям і листи їх були для мене жерелом науки. Вони дали мені нагоду пізнати душу нашої жінки, її потреби, її вимоги. Я побачила, що наша українська жінка дійсно рветься з усіх сил до піднесення себе на вищий щебель національної свідомости, поступу і організації. Були часи в початках істновання Союза Українок в Америці, коли не тільки мущини але і много жінок не бачили рації істновання жіночої народної організації в Америці. Ті початки були незвичайно гіркі. Правду сказавши, не знати було, з якого кінця зачинати. Не було у нас провідниць, не було адрес свідоміших жінок і жіночих організацій. Та ми таки не зневірювалися. Ми стрінули велику прихильність з боку редакції „Свободи", яка завше радо не тільки поміщувала надіслані дописи, але писала передовиці про потребу організації жіноцтва в Америці і помагала будити жіноцтво з його довгого сну.

Пять літ, це довгий час, числячи місяці. Але скоро він минає, коли хто має перед собою важну працю, коли береться розвязати якесь важне питаннє.

Я не хочу говорити задовго про минувшину, а гляджу вперед, у будучність.

Коли Союз Українок довів до того, що має відділи мало не в кождім стейті Америки, коли звязки наші є такі тісні, що можна народну роботу посунути скоршим темпом і з більшим розуміннєм справи, то нема найменшого сумніву, що пять літ не пройшли марно.

Ню Йорк був осередком того відродження. За Ню Йорком слідило жіноцтво Америки з широко отвореними очима. І видно, що Ню Йорк мав добрий вплив.

Сьогодня стоїть він перед важним питаннєм. Вибір і поширення нового уряду. Нові секції: Організаційна, Міжнародніх звязків, Преси, Просвіти і Товариських кружків, входять в життє. Кожда з тих секцій буде мати у проводі відповідних жінок, котрі відповідатимуть новим вимогам. Жінки в Ню Йорку беруться до цього дуже серіозно, а я прошу громадянок в Америці відноситися до них з повним довірєм і дати свою поміч через повну кооперацію.

Не балакаймо тільки про наші лихі сторони. Досі майже все писалося у нас про лінивство, недбальство. Уживалося таких слів як: болячки, рани і т. д. Але я кажу, що вони вже не істнують, вони вже погоїлися. Ми стоїмо перед новим великим завданням як сильні, здорові і охочі. Ми хочемо працювати для народу рука в руку, плече в плече, відділ з відділом. Наша робота має бути приміром для инших. Відділ Союза Українок повинен бути у кождім закутку. Се наша ціль в Америці. Буде свій часопис, тоді будемо сильніші, а тоді будуть числитися з нами свої і чужі.

Лотоцька.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в четвер, 24-го квітня, в годині 6-тій вечером; з причини, що на Великдень мітінґу не було. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ в означений час і заплатити свої вкладки. Довгуючі члени будуть суспендовані. — Секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШИКАҐО, ІЛЛ.

(Елмвуд Парк).

Український Національний Дім.

Цього літа стане в малій українській кольонії під Шикаґом, в Елмвуд Парку, Перший Український Національний Дім. Тому кілька літ зорґанізувався тут Українсько-Американський Горожанський Клюб і власне цей клюб з щирими провідниками на чолі працює завзято, щоби мати свій притулок. Вже сплачено льоту, і хоч невеличкий це буде дім, бо вартости около 12 тисяч, а всеж таки буде власна хата, при якій буде вечірна українська школа і орґанізація молодіжи та Український Горожанський Політичний Клюб. Працею завзятих провідників цеї кольонії ми повинні бути горді, бо будова цього дому принесе користь не тільки українській справі в Елмвуд Парку, але і всій нашій великій кольонії в Шикаґо, бо це буде в дійсности Перший Український Національний Дім. Обовязком кождого Українця, а зосібна кождої громади в Шикаґо, є поперти змагання цих працьовитих людей в Елмвуд Парку і допомогти їм в будові цього дому. В неділю дня 11. травня буде заложення угольного каменя. Громади і товариства повинні стриматися на цей день з підприємствами, а взяти громадну участь в цім святі.

Ми повинні показати, що шикаґовські Українці хочуть своїх національних домів. А покажемо це, коли численно прийдемо на вложення угольного каменя дому в Елмвуд Парку.

С. Мусійчук.

ГЕЙ! ІДЕ, ІДЕ ЗЕЛЬМАН!

ПРИГАДАЙМО СОБІ СЮ КАРТИНУ З НАШОЇ РІДНОЇ МИНУВШИНИ З НАГОДИ СЬОГОРІЧНОГО

ВЕЛИКОДНЯ

І ПОРІВНАЙМО ТЕПЕРІШНІ ЧАСИ З МИНУВШИНОЮ, У ЗВЯЗКУ З ПОДІЯМИ В РІДНОМУ КРАЮ.

Columbia — ЗВІСНА РЕКОРДОВА КОМПАНІЯ — Columbia

КОЛЮМБІЯ

памятає на всі події в життю українського народу і має готові рекорди на фонограф на кожду потребу. Ті рекорди нагромаджені в тисячах примірників у нашої загально звісної фірми-базарі

СУРМА

і туди належить спішити, щоби переглянути та закупити все, що лише потребує українська душа на чужині, щоби пригадати собі на свою традицію.

От наприклад список пісень на рекордах Колюмбії з нагоди Великодня:

Михайло Зазуляк, барітон.

12" $1.25

70003F ((Отче наш
(Вірую

70001F (Христос Воскрес!
(Согласно Заспіваймо

о. К. Кирстюк, барітон.

10" 75 ц.

27127F (Ангел Вопіяше
(Плотію уснув

Українська Орхестра Павла Гуменюка,
Барітон: Ев. Жуковський і Наша Роза Красновська.

27166F (Чому, Галю, не танцюєш
(Іде, іде, Зельман

Ев. Жуковський і Наша Роза Красновська,
з акомпаніяментом Орхестри.

27167F (Великодний Бовтун, часть 1
(Великодний Бовтун, часть 2

П. Гуменюк, сольо скрипкове.

27088F (Хотіла мене мати, гагілка
Гусар гуси зганяє, гагілка

Але на сім не конець. Треба перейти катальоґ Колюмбії і виписати собі ріжні инші рекорди наших артистів, що перебувають під пору в Америці. Для прикладу подамо їх імена і деякі з їх рекордів:

Евген Жуковський, барітон.

27057F (Соколи, Соколи!
(Ми Гайдамаки
27074F (Там на горі крута вежа
(Ой відси гора
27059F (Коза Дереза
(Велика память
27060F (Бодай ся когут знудив
(Тонко пряла
27061F (А хтож буде пиво пити
(На вулиці скрипка грає

Евген Жуковський і Соня Жуковська,
з акомпаніяментом Орхестри.

10" 75 ц.

27222F (Рієнтий на забаві
Троблі з какорочами

Ев. Жуковський і Наша Роза Красновська.

27188F (Жнива
(Бувай Здорова
27184F (Лобода
(Пристріт
27183F (Презент з Европи
(Пан Фрейтер. Ев. Жуковський, барітон
27174F (Толока.
(Зводини
27170F (Фіксований чоловік, ч. 1 і 2
27168F (Старости, часть 1 і 2
27149F (Вдовиця
(Старий, як малий

Українська Орхестра Павла Гуменюка,
співає: Наша Роза Красновська.

27221F (Іван Убийник
(Просьба жінки до чоловіка

МУЗИКА ДО ТАНЦЮ.

Українська Орхестра Павла Гуменюка.

27187F (Метелиця-сніговиця, танець
(Козак Завидія, танець.
27178F (Танець по шлюбі.
Полька для всіх.
27164F (Запорожець полька.
(Танець на вигоні.
27106F (Ой, дівчино, дівчинонько.
(Коло гаю походжаю.
27049F (Бим-бам, полька.
(Від кутика до кутика, полька
27050F (Ой, вишеньки, черешеньки, колом.
(Гоп Марку, покинь сварку, козак.
27054F (Рах-цях-цях, полька
Гамай Кицю, полька
27071F (Гуцулка, танець
(Чабан, танець.
27093F (Забава в стодолі, часть 1 і 2
27055F (Заручини.
(Вінкоплетини.

Українська Орхестра Михайла Томаса.

27220F (Козак Жидачівський.
(Танець „Гусар".

Орхестра Браття „Голутяки-Кузяни",
Співають: Текля Дячек і Дж. Малютич.

27219F (Чотирнайцятий рочок смутний на-
(став, часть 1 і 2.

Петро Ординський, барітон.

27151F (Гей, гук, мати, гук.
(Розлилися круті беріжечки.
27150F (Ой, і не гаразд Запорожці.
(Ой, бре море, бре.
27135F (Віє Вітер.
(Думка про Морозенка.

Сальомея Крушельницька, сопрано.

27133F (Ой, де ти ідеш, де ти поїдеш.
(Ой летіли білі гуси — розплетини.
27132F (Вівці мої, вівці, настушна пісня.
(Через сад виноград, дівоча пісня.

Михайло Зазуляк, барітон.

27062F (Ще не вмерла Україна
(Марселеза.
27075F(Гей Січ іде, красен мак цвите
(Не пора.
(Гей там на горі Січ іде!
27034F (Зеленая рута, жовтий цвіт.
(Пропала надія.
27036F (Туман Яром котиться.
(Тихо, тихо, Дунай воду несе.
27108F (Ой, зійди, зійди, ясен місяцю.
(Як почуєш в ночи (Д. Січинський)
27109F (Розлука, ти розлука
(Повій вітре на Вкраїну.

Волод. Дилов, бас, і **О. Лотошинська.**

27165F (Спить жінка, тай не чує.
(Танцювала риба з раком, а пе-
(трушка з пастернаком.

Хор ім. Лисенка з Джерзи Сиі, Н. Дж.
(Диріґент Андрій Ґела).

27137F (Вечірний Дзвін.
(Чарочко моя.

12" $1.25

70010F (З а п о в і т, Шевченка.
(Уря у бій і Хто за нами.

о. К. Кірстюк, барітон.

27113F (Ой, любив тай кохав.
(Казав мені батько.
27103F (Біду собі купила.
(Кучерява Катерина.

Д. Медовий, тенор.

27130F (Така її доля.
(Карі очи.
27121F (Дивлюсь я на небо.
(Взяв би я бандуру.
27144F (Зажурився чоловік.
(І шумить і гуде.
27066F (Ой не світи, місяченьку.
(Ой іду, іду.

Укр. Хор „Сурма", з акомп. Орхестри.

10" 75 ц.

70015F (Вечерниці, часть 1 і 2
70016F (Вечерниці, часть 3 і 4

М. Марущак, тенор.

27157F (Темна нічка, тай не видная.
(Ой зацвила калинонька.
27153F (Ой, не стелися, хрещатий бартінку
(Журож моя, журо.
27147F (Помарніла наша доля.
(О, не забудь.

Микола Данченко, тенор.

27113F (Як я добрався до Америки.
(Потпурі з українських пісень.

І т. д., без кінця. Хто хоче мати ще в часі свят отсі скарби народної пісні, нехай сейчас присилає замовлення. Хто замовляє 10 малих, 75-центових рекордів, тому платимо почту самі, і в той спосіб продаємо рекорди таньше. Крім сього додаємо безплатно голки до фонографу. При всяких замовленнях адресуйте виразно:

PHONE: DRY DOCK 3752. **SURMA** PHONE: DRY DOCK 3752.

BOOK AND MUSIC COMPANY

103 AVE. A. NEW YORK CITY

(МЕЖИ 6-ою і 7-ою УЛИЦЕЮ).

ХТО ЦІКАВИТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЮ КНИЖКОЮ

той мусить мати у себе наш катальоґ.

Наша книгарня, одинока укр. центральна книгарня за кордоном, видала

ПЕРШИЙ ПОВНИЙ ІЛЮСТР. КАТАЛЬОҐ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК

У ньому подані усі українські книжки, мапи, ноти, картини, портрети, листівки і відзнаки, які є на книжковому ринкові західних укр. земель, Великої України і на еміґрації. Катальоґ має 12 аркушів друку, великого формату і обіймає усі книжки з кожної ділянки людського знання.

Тепер не треба уже звертатися за кождою книжкою до поодиноких видавців, бо наша центральна книгарня має усі книжки на складі. **Наш катальоґ став підручною книжкою кождого освіченого Українця.** Ціна одного примірника 50 ам. центів. Гроші можна пересилати при замовленню інших книжок. Висилаємо тільки тим, хто купує у нас книжки.

Адресуйте:

UKRAINISCHE BUCHHANDLUNG THEODOR SAWULA,
WIEN I, RIEMERG 2, AUSTRIA.

ЗГАДКА ПРО НАЙСТАРШИЙ УКР. МУЗИЧНИЙ ШТОР НА ІСТ САЙДІ

В. ШЕРОВСЬКОГО

ПІД Ч. 104 AVE. B, межи 6 і 7 УЛИЦЕЮ В НЮ ЙОРКУ.

Columbia Columbia

В кого музика не грає
В того радости немає,
Там лиш в хаті добрий „фон",
В кого грає грамофон.

А хто хоче веселитись
Мусить добре роздивитись:
В кого добрі апарати,
Щоб не було потім втрати.

Хто Шеровського спитає,
Він порадить і заграє,
Бо найстаршу на Іст Сайді
Музикальну фірму має.

Про рекорди він всі знає,
Бо всі пильно оглядає
І „скречованих" рекордів
В своїм шторі не тримає.

Нераз люди околичні
І на „блофах" непрактичні,
Підуть до „своїх" купувати,
Но неможуть вторгувати.

Бо їм тяжко в рідній мові
В „своїх" правди напитати.
Тому майте на увазі,
Що Шеровський в кождім разі
Вам послужить чесно, вірно,
Бо за всьо він числить мірно.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК, барітон.

12" $1.25

70003F (Отче наш
(Вірую
70001F (Христос Воскрес!
(Согласно заспіваймо

о. К. КИРСТЮК, барітон,
з акомп. органа і дзвонів.

10" 75 ц.

27127F (Ангел Вопіяше
(Плотію уснув

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА,
барітон: Евген Жуковський і Наша Роза Красновська.

27166F (Чому, Галю, не танцюєш
(Іде, іде, Зельман

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА,
з акомп. орхестри.

27167F (Великодний Бовтун, часть 1
(Великодний Бовтун, часть 2

ДОБРЕ ПРОДАЮЧІСЯ, ПОПЕРЕДНО ВИДАНІ РЕКОРДИ:

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І СОНЯ ЖУКОВСЬКА,
з акомп. орхестри.

27222F (Реєнтий на забаві
(Троблі з какорочами

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА,
співає Наша Роза Красновська.

27221F (Іван Убийник
(Просьба жінки до чоловіка

УКР. ОРХЕСТРА МІХАЛА ТОМАСА.

27220F (Козак Жидачівський
(Танець „Гусар"

ОРХ. БРАТТЯ „ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ"
співають Текля Дячек і Дж. Малютич.

27219F (Чотирнайцятий рочок смут-
(ний настав, часть 1 і 2

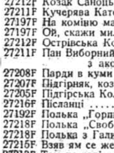
10" 75 ц.

27210F Ендро Бордер .... Укр. Орхестра Павла Гуменюка
Співають: Е. Жуковський і Наша Роза Красновська).
27216F Богацькі Вінкоплетини .... Укр. Орх. і Хор Павла Гуменюка
27221F Богацькі Заручини .... Укр. Орх. і Хор Павла Гуменюка
27215F Боже, Боже, що то єсть .... Орхестра Братя „Голутяки-Кузяни"
Співають: Текля Дячек і Елена Марсеч.
27209F Десь був Янічку, десь був до рана ...... Орхестра Братя „Голутяки-Кузяни" зі співом
27205F Гуцулка в Семеричині .... Українська Орхестра М. Томаса
27213F Катерина гречку жала .... Орхестра Браття „Голутяки-Кузяни"
Співають: Декля Дячик і Елена Марсеч.
27217F Клопіт Горпини .... Соня Ліщак, з акомп. орхестри
27207F Козак „Паляниця" .... Українська Орхестра Михайла Томаса
27192F Козак „Петрушка" .... Українська Орхестра Павла Гуменюка
27212F Козак Саноцький .... Українська Орхестра Михайла Томаса
27211F Кучерява Катерина .... В. Ділов, бас, комічна пісня
27197F На коміню мармуровім .... Е. Жуковський, барітон
27197F Ой, скажи мила .... Е. Жуковський, з акомп. орхестри
27212F Острівська Коломийка .... Українська Орхестра М. Томаса
27211F Пан Виборний — пан Возьний ...... Володимир Ділов і Ф. Бражник
з акомпаніяменто орхестри; комічна пісня.
27208F Парди в куми .... Е. Жуковський і А. Ліщак з акомп. орхестри
27207F Підгірняк, козак .... Українська Орхестра Михайла Томаса
27205F Підгірська Коломийка .... Укр. Орхестра М. Томаса
27216F Післанці .... Укр. Орхестра і Хор Павла Гуменюка
27192F Полька „Горпина" .... Укр. Орхестра Павла Гуменюка
27218F Полька „Свобода" .... Укр. Орх. Михайла Томаса
27218F Полька з Галичини .... Укр. Орх. Михайла Томаса
27215F Взяв ям се жену хорошу ... Співають: Текля Дячек і Елена Марсеч
27213F Там на горі два дуби .... Орхестра Браття „Голутяки-Кузяни",
Співають: Текля Дячек і Елена Марсеч.
27206F Українській мамі ...... Соня Ліщак, контральто з акомп. орхестри
27208F Вальс „Соня" .... Е. Жуковський і С. Ліщак з акомп. орхестри
27206F Весела Тереска .... Соня Ліщак, контральто, з акомп. орхестри
27203F Весілля в Пенсилвенії, часть 1 і 2 .... Е. Жуковський і Соня Ліщак
27209F Заспівай, Іванцю .... Орх. Браття „Голутяки-Кузяни" зі співом
27217F Злий муж .... Соня Ліщак з акомп. орхестри
27204F Змовини, часть 1 і 2 ...... Укр. Орхестра Павла Гуменюка зі співом
27214F Змовини, часть 3 .... Укр. Орхестра і Хор Павла Гуменюка

W. SCHEROFSKY

104 Avenue B, bet. 6 & 7 St., New York City

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ.

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, Умову депресію, Завороти, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невральгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шкалубини, Легких, Бронкітіс, Носові і Горляні хороби, Ревматизм, Сціятика і Лумбаґо. Мущини і женщини щасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд через цілий час курації. Мої ціни приступні.

Екзамінація крови, химічні тести, Х-Рейс.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ.
ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.

межи 4-тою Евнею і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер; в неділі від 9-тої рано до 4-тої поп.

---

200 ЛІТ НОВІ

Хто терпить на недомагання Нирок, Печінки і Міхуря, знайде полекшу в Gold Medal Haarlem Oil Капсульках. Новітній медичний поступ зділав це лікарство приємним і легким. Воно швидко прожене ваші болі і терпіння. Запечатане в капсульках для охорони вашого здоровля.

Спробуйте сьогодні. До набуття в кожній аптиці по 35 ц., 75 ц., $1.50.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

Беріть правдиве. Дивіться за назвою "Gold Medal" на запечатанім пуделку.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАРМИ! ФАРМИ!

Маю на продаж малі і великі фарми по ріжних цінах, також можна виміняти фарму за дім або реальність в місті.

Велика фарма 235 акрів, 18 коров дійних, 9 ялівок, 4 коні, трактор, трок, вся фармерська машинерія, дім 14 кімнат і 5 других будинків, вода в хаті і в барні. Ціна $14,500, готівкою $7,000.

Хтоб хотів менші фарми нехай зголоситься на адресу: 84-109

PHILIP D. FILANOVSKY,
Real Estate Broker,
92 Main Street, Flemington, N. J.
Telephone 332 L.

ПРОДАЄ
ДОМИ
в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська Фірма
С. ФЕСОЛОВИЧА і М. КОБЗІСТОГО
EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16-

ОРНІ ҐРУНТА, СІНОЖАТИ І ЛІСИ

в дорозі парцеляції можна набути по приступних цінах в повіті жидачівськім в Галичині. Зголошення слати на адресу: 85-

ДВІР ДЕМЕНКА п. РОЗДІЛ,
Воєвідство Станиславівське, Польща.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

Тепер можна купити гарний новий дім в середині міста КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Вже много домів продано і дальше будується. Ціна дуже приступна і на легкі сплати. Вплати $500.00.

Голосіться до будівничого в неділю, від год. 1 до 6 пополудни. 53-5

JOHN L. GINDA,
390 Grant Ave., Carteret, N. J.
Tel. 1062 Carteret.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН

Деревця овочеві (щепи) всякого рода, рівнож дерева тінисті, корчі оздібні, рожі, виногради, живоплоти і т. п. Усі дерева є інспектовані через State Mass. і гарантовані. Своїм костумерам даєсь інформації в українській або англійській мові. Пишіть по цінник: 38—

SHABAN NURSERY,
ДМИТРО ШАБАН, власт.
27 ARTISAN STREET,
WILLIMANSETT, MASS.

Dr. A. L. CEASAR
спеціяліст у всіх хоробах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
Години: 127 EAST 84th STREET,
10—12 межи Park і Lexington Ave.
6—8 NEW YORK, N. Y.
В неділі від 10 рано до 1 пополудни.

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
ріг 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи
1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Dr. SIMON BLOOM,
Спеціяліст від ушей, носа і горла.
1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue.
Години офісові: 9—11 рано.
Телефон: Davenport 0697.
83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 попол., 6-7.30 веч.
Телефон: Orchard 2949.

PAINFUL CORNS

Loosen—Lift Out

A little known Japanese herb, the discovery of an eminent German scientist (Dr. Stickel) instantly soothes the corn, callous or wart, then loosens it so that shortly you can lift it right out. This new discovery called "Corn Fly" excites the white blood corpuscles to action and granulates the corn at its root so that it drops out and leaves no trace of scar or soreness.

You will also and "Corn Fly Foot Bath Powder" a boon for sore, tired or perspiring feet.

"Corn Fly" for corns, 35c, "Corn Fly Foot Bath Powder" 25c, and "Corn Fly Bunion Remedy" 50c, (all three—$1.10 value—for $1.00), are sold under a positive money-back guarantee by Hi-Gene Co., Newark, N. J., or local druggist.

PAIN-EXPELLER
REG. U.S.

МІЛІОНИ ВАШИХ ЗНАКОМИХ КАЖЕ

що нема лініменту, котрий би так скоро ділав і так вдоволяюче як ПЕЙН-ЕКСПЕЛЕР. Вони вживають його на Простуду, Болі в Грудях, Болі голови, Болі в хребті, Болі Мускулярні, Штивні Сустави, Зихнення, Потовчення, Ревматичні Болі, Неральгія, і т. п. А прямо по лекші які вони дістали були неоцінені.

Лишень впевніться все що дістаєте правдивий. Котвиця, торговельний знак, на пачці буде вашим забезпеченням. Цінна і вартісна книжечка знаходиться в кождій пачці коло бутельки з ПЕЙН-ЕКСПЕЛЕР.

У всіх аптиках
35 центів і 70 центів
або впрост від

The Laboratories of
F. Ad. RICHTER & CO.
BERRY AND SOUTH FIFTH STS.
BROOKLYN, N.Y.

KILLS PAIN

Phone: Brunswick 7187.

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається переглядом абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

НОТИ! НОТИ! НОТИ!

Нові твори гр. Давидовського.

Кубань — закінчення трилогії
Бандура-Кобза-Кубань 1.00
Розпач-пар. і голоси 85
Лубенська відьма пар. і голоси 85
Вальс кохання — пар. 70
Запорожський марш пар. і голоси 70
Ой у лузі пар. і голоси 70
Нич, парт. і голоси 70
На чужині, пар. і голоси 70
Гимн коханню, пар. і голоси 70
Заповіт, парт. і голоси 70
Заповіт, парт. і голоси 50
Єзуїти, парт. і голоси 80
Бють пороги (поема), парт. 50
Журба, дует 50
Україна, тріо 1.00
Защебече соловейко 50
Така і доля 50
Ов, на горі 60

JOHN PROKOPENKO.
Box 929, New Britan, Conn.

НОВІ ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ.

„Вантаж", песа в 3-ох діях 35 ц.
„Граф фон Габенікс", комедія в 2 діях 20 ц.
„Закляте джерело", фан. в 1 дії 15 ц.
„Марко Спотикайло", комедія в 4 діях 35 ц.
„Жінка горою", жарт в 1 дії 15 ц.
„Борислав сміється", драма в 4-ох діях 50 ц.
„Заклятий яр", драма в 4 діях 35 ц.

Замовляйте на адресу:
ROBITNYCHA KNYHARNIA.
Station D, Box 182, New York, N. Y.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЮ

Ми робимо гарні похорони

ПО $150

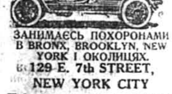
Без різниці як далекі позамісцевости, кличте нас:
Офіс: 485 Avon Avenue.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

ХТО БІЛЬШЕ ЧИТАЄ.
ТОЙ БІЛЬШЕ ЗНАЄ.
НАЙЛУЧШИЙ ПРИЯТЕЛЬ
— ДОБРА КНИЖКА —
ВЖЕ ВИЙШОВ НОВИЙ

ЦІННИК КНИЖОК

КНИГАРНІ „СВОБОДИ"
РІЖНОГО ЗМІСТУ.
ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЄМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c